

Palimpsest

Lillian Gish in WAY DOWN EAST (D.W. Griffith, 1920)

Pordenone of de schaduw van de cinema

Sinds 1982 wordt in de Italiaanse stad Pordenone een festival van de zwijgende film, de *Giornate del Cinema Muto* georganiseerd. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat worden er vergeten schatten uit de beginjaren van de cinema vertoond en vinden er ontmoetingen, uitwisselingen en ontdekkingen plaats. In de zeven jaar dat het festival bestaat, is het een begrip geworden. Gezien het veelzijdige aanbod is dat niet verwonderlijk.

Pordenone is echter allerm minst een festival in de traditionele zin van het woord, de actualiteit zal men er vergeefs zoeken evenals de glamour die zo belangrijk is voor het image van bijvoorbeeld Cannes en Berlijn.

Men zou zich af kunnen vragen of de *Giornate* zich niet laten vergelijken met het MOMI in Londen en de groots opgezette tentoonstelling Cités-Cinés, die op dit moment zo'n succes oogsten. Er is echter sprake van een fundamenteel verschil. Het MOMI en Cités-Cinés geven de cinema een ander accent, zij vormen het decor van een 'Kult de Zerstreung', die hier een nieuwe vorm heeft gekregen. Pordenone daarentegen doet meer een beroep op de aandachtige kijker en heeft te maken met contemplatie. Het is bovendien een plaats waar gewerkt wordt: men bekijkt er films en bestudeert de overgebleven documenten van de vroege cinema. In dit opzicht heeft het wel

iets weg van een museum. Maar het is meer dan dat: in de zaal van de *Cinema Verdi* komen de schaduwen van het verleden tot leven. En is dat niet het hele mysterie van de cinema vanaf haar prille begin?

Vanwege het unieke karakter van Pordenone publiceren we in dit nummer van *Versus* de verslagen van drie mensen die het festival in 1988 bezochten. Sabine Lenk schrijft over het filmaanbod van het festival, Frank Kessler over de catalogus van de *Giornate* en Ine van Dooren geeft een impressie van een tentoonstelling, die in het verlengde daarvan was ingericht.

Sabine Lenk

Het festival van de stomme film

Het festival stond in 1988 in het teken van de Amerikaanse cinema van de jaren 1911-1920. Hierin vormde het werk van Maurice Tourneur een van de centrale thema's. Tourneur, pseudoniem voor Maurice Thomas, geboren in Parijs in 1987, begon zijn filmcarrière bij Eclair als protégé van Emile Chautard. Tussen 1912 en 1914 maakte hij zijn eerste films, eerst in Frankrijk, vervolgens in Amerika. Hiervan werd *THE WISHING OING*